

**Crven, bijeli,
plavi...**

Stela Jelinčić,
mlada književnica i
novinarka, prošvrljala
je po svetom mjestu
hrvatske državnosti

NEOVISNI POGLED

Kada se ugase kamere i pažnja javnosti usmjeri na sasvim drukčije teme, saborski hodnici žive nekim drugačijim životom. Globusova suradnica na licu je mjesta provjerila što se događa iza zatvorenih vrata palače na Markovu trgu

RADNI DAN U SABORU | GLOBUSOVA INSPEKCIJA NA MARKOVU TRGU

Tajni izvještaj iz

Saborski kamermani svjedoče: "Posao je ubitačan, jer je u svakom sazivu"

tvornice zakona

sve isto - i zastupnice koje češkaju stopala, i zastupnici koji čačkaju nos"

Uspavani ljepotani

Saborski kamermani ne žale se na primanja: samo na noge bolne od stajanja

PIŠE: **STELA JELINČIĆ**
globus@eph.hr

SNIMIO: **BORIS ŠTAJDUHAR**

Probudim se u krizi. Ajde, bar nešto novo. Najprije rat pa tranzicija, sad kriza. Lijepog li života. Već je ta tranzicija bila i dosadna. Sad imamo novo ime za stvarnost - kriza.

Brine me samo što se s nazivima tako brzo familijariziram. Naime, danas idem u središte krize. Sva sam naježena zbog odlaska u Sabor. Dobijem savjet - drži se uspravno. Uspravna leđa odaju sigurnost. Počnu ti to govoriti kad kreneš na balet i ne pres-taju ni kad te osteoporoza prepolovi.

Parkiram u garaži i uskočim u busić koji zovu Bingo. Zadnja stanica - porta.

Unutra sam.

- Više ne pipate? - pitam.

- Ne. Na žalost - opušteno će frajer.

Svaka druga to pita, a svaka bar pomisli. Poispadaju mi stvari iz torbe. Sve se prospe po crvenom tepihu. Prilazi lik. Pomaže.

- Oprostite, tko ste vi?

- Dajte, molim vas... - blago uvrijedeno će sjediti gospodin. Možda Bebić?

Nikad nisam bila u hrvatskom parlamentu. Ali bila sam u danskom. Vjerojatno je sve to isto. Dok sam sa stadom turista čekala, prišla mi je jedna.

- Jel prepipavaju?

- Vjerojatno.

Ona se preznoji.

- Imam pis haša. Kupila sam u Kristijaniji. Što da radim?

- A, ništa. Progutaj.

I ona proguta. Zanimljiv način da ti u

U godini jakih zakona zastupnici su umorni, s podočnjacima, nervozni od nepušenja - NERVOZA

Parlamentu bude dobro.

A što ću ja? Hoću li blenuti kao Hrvatica pred Veronikom. Optimistično se nadam da može biti svašta samo ne ništa. Kao kad uđeš u *darkroom*. Prepustit ću se. Na kraju krajeva oni u *darkroomu* valjda znaju što će sa mnom. Kad kažem da sam novinarka, to onda sigurno neka vrata otvara i istodobno neka zatvara. Kao suhe šljive i čokolada. Jedan prijatelj je patentirao dijalektičnu mješavinu čokolade i suhih šljiva. I nek mi netko kaže da perpetuum mobile nije moguć, jebote. Sad sam u tvornici zakona. A tim zakonima nikad kraja. Neki napredniji parlamenti proizvode zakone već tristo godina. Jedne ruše, druge stvaraju, presipa se iz ništa u ništa, pogoni rade. Važno je da govno cirkulira, kaže jedan vic.

■ PA, LJUDI SMO, NISMO NOVINARI

Uglavnom, moj plan jest malo neobičan. Oni očekuju da mene tu nešto zanima, da sam valjda s razlogom došla. A ja već napisala članak. Samo ga idem provjeriti. Zanima me kantina i fotelja predsjednika Sabora. Riskiram da se osramotim. Ne znam kako izgledaju neki ljudi koje trebam sreći. Ne gledam sjednice Sabora na televiziji. A oni sve to

očekuju. Oni očekuju da mislim da su važni i pametni. Oni očekuju da očekujem da oni nešto očekuju. Dakle, u predstavničkom domu ja se krivo predstavljam, u srcu zakonitosti ja lažem, javno skrivam motiv svog dolaska. Njih željne da pametno odgovaraju i navikle da ih se nešto pametno pita, ja ništa pametno ne mislim pitati. Ne želim im ispuniti očekivanja jer nisu ni oni moja. Da tu nema glupana, morala sam pretpostaviti i ne provjeravati da si ne bih zagorčila život. Utoliko smo Sabor i ja zapravo iskreni jedno prema drugom u ovom mom nevidljivom teatru. I ne osjećam grižnju savjesti. Baš i jesam na pravome mjestu, među političarima - prvacima svijeta u svim tim disciplinama.

Ovo je svakako godina jakih zakona - umorni su, s podočnjacima, podbuhli, malo nervozni, valjda od nepušenja. Preko puta sabornice je terasa za pušenje. Puši li se u Saboru, po sobama? Indirektna korist od pušenja po sobama je radna atmosfera, makar i prividna.

Na balkonu-pušioni zastupnik imitira dimnjak. Pridružim se.

- Hladno je... Imali smo i plinske grijalice. Sad stežemo remene...

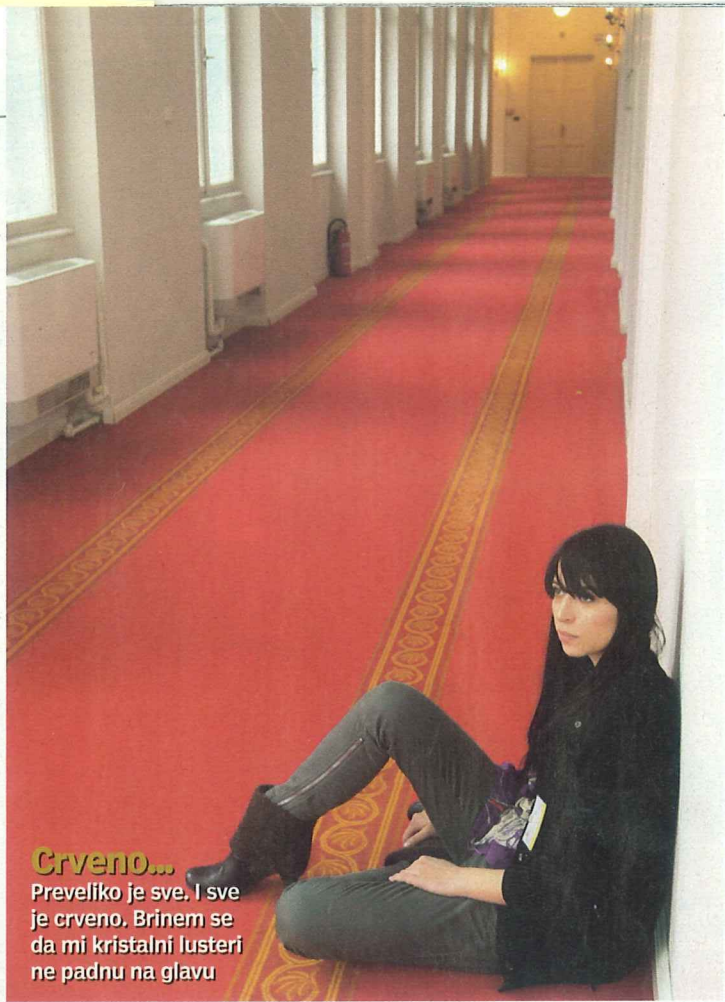
- Baš mi vas je žao... - promrmljam. - A što ste se uhvatili tog zakona o pušenju. I to još po ovoj hladnoći?

- Zdravlje je zdravlje. Vidiš kako je onaj debeo? - pokazuje mi kolegu koji upravo dolazi. Remen mu od dva metra, taj baš ima što stezati.

- Mislite li predložiti i zakon kojim će se propisati koliko točno ljudi trebaju imati kila?

Majstor rasvjete
Uvijek se nadamo da će druga generacija biti bolja, ali ništa se ne događa: čista čamotinja!

Crveno...
Preveliko je sve. I sve je crveno. Brinem se da mi kristalni lusteri ne padnu na glavu

- Pa, trebalo bi. Nije to zdravo...
Izgleda da će porez na tjesteninu u proceduru.

Računam - ako svaki dan tri medvjeda i jednu tunu, koliko me košta kutija cigareta, stavim u malo plavo prase, za deset godina imat ću točno 62.050 kuna, imat ću 8618 eura. Genijalno! Nikad još nisam vidjela toliki novac na kupu. A tom hrpicom ne mogu kupiti stan. Ni auto. Ni apartman na moru. Mogla bih na skijanje nekoliko puta. Pa dobro, ni na skijanju još nikad nisam bila. Dakle, umjesto nečega što svaki dan radim dvadeset puta, nudi mi se da nešto radim tri puta u deset godina. Onda će me nagovarati da idem na skijanje u Delnice jer da nije domoljubno izvoziti kapital. Pa kad prođe još koji put po deset godina, bit ću dobra starica skijašica, počasna građanka Delnice, koja nikako da skonča pucanjem od zdravlja. Onda će tabuizirati i dugovječnost pa ćemo konačno biti idealni korisnici socijalne i zdravstvene državne skrbi - biti zdravi i živjeti kratko. Druga domoljubna opcija je da uštedom u prvoj dekadi kreditiranja države otplatim veći dio od 9750 eura državnog duga koliko su odredili da meni pripada.

Ili da domoljubno i dalje kupujemo cigarete, ali da ih ne pušimo, nego ih onda lijepo izvezemo u Burkinu Faso. Eto vam moj prijedlog za izlaz iz krize koji neće oštetiti osjetljivu kožicu naše mlade demokracije. Jer taj zakon o pušenju i jest tako strog jer je utemeljen u općem pravu da svatko ima pravo nepušiti.

Ali, okej, okej, kužim. Mi moramo u Eu-

Iako očekuju da ih nešto pametno pitam, neću: ni oni nisu ispunili moja očekivanja - OKO ZA OKO

ropu. A tamo se ne puši. Tamo se diše. Kao što se odnedavno bolje diše i na Markovu trgu. Korist od protjerivanja auta je svakako zdravstvena iako je povod bio onaj vrtinjak koji je neki očajnik svojim Yugom učinio saborskim vratima.

Dakle, danas je društveno neprihvatljivo biti pušač i biti debeo, i parkirati na Markovu trgu. Biti glup i pokvaren možeš biti jer je dopušteno sve što nije zabranjeno. Eventualna bijeda ti je prepuštena na volju.

Prilazi bucko.

- Evo, pričamo o zabrani pušenja. Čak i u Saboru... Koja vam je najdraža cigara? - pitam.

- Ona poslije seksa...

- Ma, pazi što pričaš, ona je iz Globusa.

Tog mi je trenutka svašta palo na pamet, što ne smijem napisati makar asocijacije nisu zakonom zabranjene.

Zvrnem Borisa Klemenića, gradonačelnika Jastrebarskog, kojeg sam odabrala da mi bude podrška jer on još nije zaboravio kako je prvi put biti u Saboru, mlado mu je zastupničko iskustvo.

- Gdje ćete me čekati? Kako ću vas prepoznati?

- Kafić... Najmlada sam i najljepša.

■ **PA, LJUDI SMO, NISMO ZASTUPNICI**

- Ovo vam je prvi mandat...

- Nakon godinu dana više se ne gubim po hodnicima... Prvo vrijeme, u ogromnoj zgradi s ljudima koje si nekad gledao samo na televiziji, koji su bili tamo neki stričeki i tete, nije baš bilo jednostavno. Jer, normalno, emocije rade, kad se to čovjeku desi - kažem desi jer moj mandat je zamjenski, ne izvorni, mijenjam ministra Pankrečića - normalno je to doživljavati kao ostvarenje političkog sna. Uglavnom, sretan splet okolnosti doveo me u Sabor. Nemam faks, ali za zastupnički posao to i nije bitno jer Sabor i treba odražavati realnu obrazovnu strukturu društva. Za neke funkcije, u Ministarstvima naprimjer, to je hendikep.

- Pa dobro, možete se dosjetiti pa na brzaka riješiti i faks i magisterij?

- Brzi tečaj. Hahahaha. Ne mogu se to dosjetiti.

- Ajmo ukratko o onome otkud dolazite i kako vam je ovdje.

- Gradonačelnik sam Jastrebarskog. To je usitnjen, dinamičan i raznolik posao. I onda dodem ovamo, na ove glomazne inertne sjednice što traju li ga traju, i sve je ovdje općenitije, apstraktnije, formalnije. Vidiš tu i da je za neke sabornica politička igraonica, promoviraonica. Ponekad manjka i smisla u onome što se govori, naročito kad se nastupa iz opozicije, nekad se samo radi nametanja tempa ili dizanja temperature javljaju za riječ. Sjednice su naprosto snažno obilježene konfrontacijama između opozicije i pozicije, i burne znaju biti. Ali izvan sabornice ili ►►

Balkon-pušiona

Otkako je zabranjeno pušenje u zgradi, zastupnici na balkonu imitiraju dimnjake

► poslije sjednice, ili na Odboru, sve to izgleda ovako opušteno kako mi sad sjedimo, pije se kavica, pivica. Ogromna je razlika i između rasprava u ranopodnevnom dijelu kad su uključene kamere i onom večernjem kad ih nema. To se osjeti u zraku. Eto što rade kamere.

- Može li se vjerovati političaru?

- E, sad... Vjerujte političaru koliko biste vjerovali i susjedu ili trgovcu. Nekom da, nekom ne - nekad da, nekad ne. Ma, to negativno mišljenje o političarima je malo preuveličano. A vi me baš na to navlačite... Ne mogu za svakog garantirati, ali kladio bih se da su im namjere najbolje...

- Biste li se u velik novac kladili?

- Pa dobro. Možemo u jedan dolar, ko u filmu. Ma, nije to nikakav drugi svijet... Neki koji dođu ovamo stvarno misle da su bogom dani. Al ne mogu vam reći koji su to.

- Neposredni ste s tetama, s konobarima i konobaricama...

- Je, tak su me mama i tata naučili... Ako nisi dobar s portierom i s čistačicom, onda nisi z nikim. Funkcija te ne smije promijeniti. To je sve na određeni rok, danas jesi, sutra nisi. Život je kvalitetniji kad si prislan i neposredan s ljudima. Ak se ne držiš zemlje s obadje noge, vrlo brzo pošandraš.

I odjuri Klemenčić na sjednicu svog Odbora, a ja se prebacim za susjedni stol kameramanima.

■ PA, LJUDI SMO, NISMO KAMERMANI

Živi amblemi Sabora, kamermani veterani, snimatelji maratonskih sjednica, blijedi, kao roboti na tajnom zadatku, sjede u kantini i

Sabornicima je najvažnije da su kamere upaljene, jednom su čak odglumili da se "kolju" - IGROKAZ

čekaju svoj red. Dosada im jede mozak. Zadovoljni su, kažu, svojim poslom samo što ih ta monotonija ubija. Oko njih je sve smjenjivo, promjenjivo, dinamično, a oni, nijemi svjedoci, znaju bolje od ikoga na toj promeni prepoznavati ono nepromjenjivo i vječno, taštinu i glupost koje su se uvijek vukle i uvijek će se vući saborskim hodnicima.

- I dečki, kako ste?

- Posao je urnebesno dosadan. Mijenjamo se za kamerama svakih sat vremena. Noge mi utru od dosade i stajanja.

- Uvijek neka depresija, a koja lijepa zgrada, koji crveni tepih, koji divni kristalni lusteri, krasne biste i slike, koje kancelarije, koji ornamenti, koja raskoš...

- Sabornicima je najvažnije da sve kamere budu upaljene. Jednom su inscenirali da se "kolju" temeljito. Kao, ovaj će ga napast, a nek se on brani... Ali čim smo kamere ugasisi, oni pravac kafić. Rulja to gleda i puši kak se oni svadaju, a sve dogovoreno.

- Predobri smo mi prema njima. Ne snimamo ako kopaju nos, čačkaju uši, hrču za sjednica...

- A vidimo mi svašta. Najnevinije je kad

zastupnice skinu cipelice pa čačkaju nogice u čipkastim čarapicama. I sve se to ponavlja, ista slika isti ton, iz dana u dan, iz tjedna u tjedan, iz mjeseca u mjesec, iz desetljeća u desetljeće... Čačkaju se nosići, pa malo trepavice, pa se popravljaju šminkica, pa se na laptopima gledaju, guglaju sami sebe da vide kako su ispali ako ih je negdje netko snimio i objavio.

- Vidiš sve sama, ženo, šta da ti pričamo...

Ja se isključim potpuno, ne vidim ništa, ne čujem ništa. Jedino ako dode ovak neka zgodna mačka, onda se malo vratim u život. Državna tajnica je zgodna.

- Na početku je bilo zanimljivije. Letjele su torbe, bilo je svada, bilo je burno... Bilo je nepoštivanja reda... Onda bi ih zamolili da izidu van, pozvali zaštitare. Baš kao u disco klubu.

- Politika je strast, a strast je prilično destruktivna. Ljubav je konstruktivna, ali gdje da to nađeš u Saboru.

- Mi radimo već devetnaest godina. I dosta dugo sam se ja nadao da će poslije one stare generacije doći neka pametnija i bolja generacija, ali niš se nije dogodilo. Čista čamotinja.

- A lažu puno! Jako puno!

- Popijem sto kava i popušim tri kutije duhana. Od dosade. Da mi je kancelarija s krevetom. I s onom ljučkom. Da spavam.

■ **PA, LJUDI SMO, NISMO STUPOVI** Saborski zastupnici su me, svi redom, vrlo otmjeno i galatno pozivali na ručak u kantinu. Sve mi se razbistrilo kad sam pogledala cjenik - ručak dvanaest kuna. Kad su tako

Boris Klemenčić

Može li se vjerovati političaru?
Obavezno otvoriti oči na leđima,
sjesti na Bibliju i staviti nogu na
stol potpredsjednika Sabora

TIHI SVJEDOCI Kamermani, živi amblemi Sabora, najbolje prepoznaju
ono vječno - taštinu i glupost koja će se uvijek vući saborskim hodnicima

darežljivi, vjerojatno bogate napojnice ostavljaju. Konobar nije imao komentar na moj komentar.

- Pisalo se dosta o tome kako je u Saboru, uza sve njihove beneficije, i klopa jeftina - šapne mi kamerman da drugarski pokrije moju neinformiranost. - A onda su ovi odmah poskupili klopnu, udvostručili - ali samo za nas vanjske. Ma, da se mene pita, ja bih nam svima zabranio da jedemo.

Zamislite, Sabor nema lift... Od potrage za zahodom odustanem. Kružim. Sve zjapi prazno. Velika zgrada. Preveliko je sve. I

sve je crveno. Brinem se da mi veliki kristalni lusteri ne padnu na glavu. Sigurno sam zalutala. Slika Stjepana Radića ko u priči... Ili je to uvijek ista samo što se vrtim ukrug. Di su štenge?

Konačno neka gospoda.

- Oprostite, gdje sam?

- Joj, nemam pojma... Ja kad se izgubim samo idem dalje...

Tipična ženska navigacija. Počnem i ja kružiti prema dolje.

Gubljenje je bilo dobro, nekako inspirativno i kreativno, kod dolaska u Sabor, ali sad

sam na odlasku, želim se spasiti iz tog labirinta. Pratim gospodu koja kruži.

- A i taj parking će me koštati 25 kovanića tuna - kukam.

- Pa i mi plaćamo od prvoga. Sad oko toga baš imamo brige.

- Fala bogu, imamo zajedničku brigu... Baš nas nešto spaja...

I najzad porta. Uspuhana, naslonim se na stup tik pred izlazom. Portir skoči ko oparen.

- Molio bih vas da se ne naslanjate.

- O, jebote, pa nije ovo mirovinski stup pa da će se srušiti!

Projekt Tuškanova

U novom bloku, na uglu Banjavčičeve i Tuškanove prodaju se luksuzni poslovni prostori od 600 m² do 3.700 m². Prostrani i svijetli i sa osiguranim garažno-parkirnim mjestima, dostupni su kao roh-bau ili suvremeno opremljeni prema vašim željama i potrebama. Pozicija objekta u ugodnom okruženju nadomak javnog prijevoza i glavnih gradskih prometnica, čini ga lako dostupnim za vaše zaposlenike ili klijente. Želite uspješnije poslovati u centru grada i impresionirati partnere i klijente? Preselite se u sami centar Zagreba.

Poslušajte u centru

Projekt Tuškanova d.o.o. | Trg žrtava fašizma 14/I, Zagreb | Tel.: 01/455 11 44, Fax: 01/455 10 12 | E-mail: projekttsukanova@gin.hr | www.projekttsukanova.hr